

นักศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance : QA) เป็นระบบในการสร้างความมั่นใจในเรื่องคุณภาพการศึกษาให้แก่นักศึกษา ผู้ปกครองและสังคม โดยระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งกำหนดให้สถาบันการศึกษาทุกระดับต้องดำเนินการให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยถือเป็นส่วนหนึ่งในระบบบริหารการศึกษาโดยการประกันคุณภาพการศึกษาแบ่งออกเป็น

- ❖ การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลและพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ โดยคณะวิชาจะต้องดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเป็นประจำทุกปี
- ❖ การประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) องค์การมหาชน) (สมศ.) เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแล และพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพ และจะดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาทุกๆ 5 ปี

องค์ประกอบคุณภาพการศึกษาภายใน

องค์ประกอบคุณภาพการศึกษาภายในประกอบด้วยองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา 9 องค์ประกอบ ดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ
- องค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต
- องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมพัฒนานักศึกษา
- องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย
- องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการแก่สังคม
- องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ
- องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ
- องค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษา

นักศึกษาชั้นนั้นนับเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะหากระบบการดำเนินการของสถาบันการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่าไร นักศึกษาซึ่งเป็นผู้รับบริการด้านการศึกษาจากสถาบันการศึกษาก็จะได้รับประโยชน์มากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้หากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาอยู่ในระดับสูงมากเท่าไร บริษัท องค์กรและหน่วยงานภายนอกก็จะให้การยอมรับมากขึ้นเช่นกัน

บทบาทของนักศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา

นักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

- (1) บทบาทในการศึกษาติดตาม รับรู้การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันและของคณะวิชาทั้งในภาพรวมและในองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยตรง ได้แก่ องค์ประกอบด้านการเรียนการสอน องค์ประกอบด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา
- (2) บทบาทในการให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลย้อนกลับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งสถาบันการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ เช่น การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ การให้ข้อมูลกับคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน การประเมินผลการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น การให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดจะเป็นประโยชน์ในการน า ข้อมูลดังกล่าวมาใช้พัฒนาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา
- (3) บทบาทในการเผยแพร่และเชิญชวนให้นักศึกษาคนอื่นให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา
- (4) บทบาทในการสร้างเครือข่ายกับเพื่อนนักศึกษาทั้งภายในสถาบันการศึกษาและระหว่างสถาบันการศึกษาเพื่อดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของนักศึกษาและกิจกรรมนักศึกษา
- (5) บทบาทในการร่วมกันกำหนดเพื่อสร้างให้เกิดมาตรฐานของการจัดโครงการ / กิจกรรมนักศึกษาในสถาบันการศึกษาของตน เพื่อให้นักศึกษาได้รับโอกาสในการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

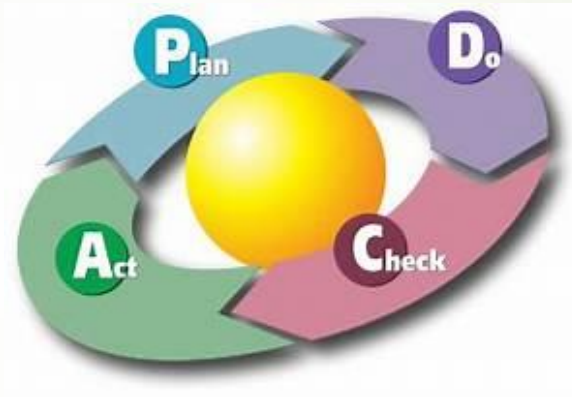
ทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษา ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ทักษะสำคัญและจำเป็นสำหรับการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของนักศึกษา ได้แก่กระบวนการ PDCA ซึ่งได้รับการเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1950 โดยศาสตราจารย์ดับบลิวเอ็ดเวิร์ดเดมมิ่ง (W. Edwards Deming) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารคุณภาพ ทำให้กระบวนการ PDCA ได้รับความเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “วงจรเดมมิ่ง”

กระบวนการ PDCA นี้นอกจากจะใช้สำหรับการจัดกิจกรรมนักศึกษาแล้วยังสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและใช้กับการทำงานในอนาคตภายหลังจากนักศึกษาสำเร็จการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตและการทำงานให้มีประสิทธิผลสูงขึ้นได้อีกด้วย

กระบวนการ PDCA

กระบวนการ PDCA ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ประการได้แก่

- ❖ P คือ การวางแผน (Plan)
- ❖ D คือ การลงมือปฏิบัติ (Do)
- ❖ C คือ การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check)
- ❖ A คือ การปรับปรุงแก้ไข/พัฒนา (Act)

ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

การวางแผนเป็นขั้นตอนเริ่มต้นในการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่างๆและนับเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากหากการวางแผนเกิดความผิดพลาดแล้วการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปก็จะเกิดความยากลำบากและ ก่อให้เกิดปัญหาที่ต้องแก้ไขตามมามากมายรวมทั้งอาจ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินกิจกรรม/โครงการทั้งหมด อีกด้วย

ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติ (Do)

การลงมือปฏิบัติตามกิจกรรม / โครงการที่กำหนดเอาไว้ นับเป็นเนื้อหาสาระของการทำกิจกรรม / โครงการ ดังนั้นในการลงมือปฏิบัติต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆเหล่านี้ให้ดี

- ทำการศึกษาแผนการดำเนินงานที่วางเอาไว้ให้แจ่มแจ้งเพื่อให้เข้าใจวิธีการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งใจไว้
- ลงมือปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดเอาไว้ไม่ละเลยหรือดำเนินงานข้ามขั้นตอน
- ระหว่างดำเนินการก็ควรที่จะจัดเก็บข้อมูลคุณลักษณะคุณภาพตามวิธีการที่กำหนดไว้

ขั้นตอนการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check)

ขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินกิจกรรม/โครงการ รวมทั้งประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามแผนงาน กิจกรรม/โครงการที่กำหนดเอาไว้ ทั้งนี้เพื่อ

- ➡ ตรวจสอบว่างานที่ได้เป็นไปตามมาตรฐาน เป้าหมายที่กำหนดเอาไว้หรือไม่
- ➡ ตรวจสอบว่าเกิดปัญหาและอุปสรรค หรือมีแนวทางการดำเนินงานที่ดีอย่างไรบ้าง

ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข/พัฒนา (Act)

ขั้นตอนนี้ นับเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการ PDCA และเป็นการก่อกำเนิดขึ้นขั้นตอนแรก คือการวางแผนการดำเนินงาน/โครงการในครั้งต่อไป

ขั้นตอนนี้คือการปรับปรุงแก้ไข/พัฒนา ขั้นตอนนี้เป็นการนำผลจากการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติงานตามกิจกรรม /โครงการมาพิจารณา ว่ามีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นที่จุดใดของการดำเนินการบ้าง มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง ผลงานที่ออกมาตรงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้หรือไม่สามารถทำตามแผนที่วางไว้ได้ครบถ้วนหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อพิจารณาสำหรับการจัดทำกิจกรรม/โครงการในครั้งต่อไป เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิมอีก

การแก้ไขปัญหามันต้องแก้ไขที่สาเหตุตั้งนั้น ถ้าพบความผิดปกติใดๆขึ้นในการดำเนินงาน/โครงการจะต้อง สอบสวน ค้นหาสาเหตุแล้วทำการหาทางแก้ไขปัญหา นับเป็นการพัฒนาหรือปรับปรุงระบบ /วิธีการทำงานนั้นๆ ให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้นเป็นลำดับ